

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SCENARIUSZ LEKCJI Z EDUKACJI POLONISTYCZNEJ

HISTORIA KSIĄŻKI OD STAROŻYTNOŚCI DO WSPÓŁCZESNOŚCI

AUTOR SCENARIUSZA

mgr Anna Rybicka

SCENARIUSZ LEKCJI Z EDUKACJI POLONISTYCZNEJ

Czas realizacji: **2 x 45min**

TEMAT LEKCJI: **Historia książki od starożytności do współczesności**

CEL OGÓLNY:

- Zapoznanie z historią pisma i książki na przestrzeni wieków.

CELE SZCZEGÓŁOWE (w formie operacyjnej):

- **Uczeń pozna:**
 - etapy rozwoju pisma,
 - etapy rozwoju formy książki na przestrzeni wieków.
- **Uczeń potrafi:**
 - wskazać na osi czasu najważniejsze wydarzenia z historii książki,
 - wyjaśnić pojęcia: pismo klinowe, hieroglify, papirus, pergamin, inkunabuł
 - wymienić materiały z jakich wykonane były książki.
 - wskazać różnice między książką rękopiśmienną a drukowaną,
 - wymienić z jakich elementów składa się współczesna książka.

CELE WYCHOWAWCZE

Kształtowanie wrażliwości na piękno języka ojczystego

• METODY NAUCZANIA

- aktywizujące : praca z mapą, prezentacja multimedialna power-point,
- wykład oraz pokaz ilustracji,
- zajęcia praktyczne w grupach: pisanie piórem, odbijanie pieczętek w kształcie literek i składanie z nich wyrazów, zdobienie inicjału.

• ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

mapa „Starożytny Świat”, „Dziedzictwo kulturowe Europy”, prezentacje multimedialne, wystawa ilustracji, kartki do pisania, atrament, gęsie pióra, kredki, flamastry, farby, pieczętki, książka współczesna starannie wydana, podsumowująca pogadanka.

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PRZEBIEG LEKCJI

WSTĘP

Czynności nauczyciela:

- pyta uczniów czy wiedzą dlaczego powstała książka i jak wyglądały książki kilkaset a nawet kilka tysięcy lat temu – uczniowie odpowiadają wykorzystując swoją wiedzę.
- wskazuje na mapie starożytny Egipt, Babilonię, Asyrię, Grecję, Rzym jako najbardziej znaczące miejsca w starożytnym świecie dla rozwoju pisma.
- krótko przedstawia historię powstania pisma i wyjaśnia pojęcia: pismo obrazkowe, węzełkowe, klinowe, hieroglify, alfabet, papirus.

Czynności ucznia:

- czyta mapę,
- ogląda ilustracje przedstawiające rodzaje pisma i materiały piśmiennicze używane w starożytności.

Środki dydaktyczne:

- mapa „Starożytny świat”,
- ilustracje na temat historii książki w starożytnym świecie.

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA LEKCJI

Czynności nauczyciela:

- przedstawia zasadniczy podział w historii książki na książkę rękopiśmienniczą i książkę drukowaną,
- przedstawia krótko różne formy rękopisów i wykorzystanie materiałów piśmienniczych tj. zwój papirusowy, książka ze skóry (pergamin), książka z papieru, kodeks,
- wyjaśnia pojęcia: foliał, manuskrypt,
- opowiada o wynalezieniu i rozpowszechnieniu druku oraz o rodzajach książek drukowanych: ksylografach – książkach blokowych, wynalezieniu matrycy przez Guttenberga, maszyny do drukowania dwustronnego.
- wyjaśnia pojęcia inkunabuł, Biblia Guttenberga, iluminacja, inicjał,
- krótko przedstawia późniejsze wynalazki mające wpływ na wygląd współczesnej książki (wprowadzenie w XVIII w. druku kolorowego, od początku XX w. wynalezienie maszyny do składania czcionek tzw. fotoskład, od połowy XX w. korzystanie tylko ze składu komputerowego).

„Dobrze przygotowany nauczyciel przyszłością oświaty” projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- wyjaśnia z czego składa się współcześnie wydawana książka.

Czynności ucznia:

- ogląda pokaz slajdów przedstawiający książki rękopiśmiennicze i drukowane,
- zna podstawowe materiały piśmiennicze i sposoby ich wytwarzania,
- wskazuje elementy zdobnicze w inkunabułach np. inicjał,
- poznaje podstawowe elementy, z których składa się współcześnie wydawana książka (obwoluta, stopka, kapitałka, grzbiet książki, okładka twarda, strona tytułowa)

Uczniowie zostają podzieleni na grupy i w ramach zajęć praktycznych piszą na kartkach przy użyciu gęsich piór i atramentu, rysują inicjały, składają tekst przy wykorzystaniu pieczętek z literami.

Środki dydaktyczne:

- mapa „Dziedzictwo kulturowe Europy”,
- prezentacja multimedialna,
- kartki do pisania, atrament, gęsie pióra, kredki, flamastry, farby, pieczętki
- książka współczesna starannie wydana.

PODSUMOWANIE LEKCJI

Nauczyciel na koniec zadaje krótkie pytania, które pomogą uczniom utrwalić zdobytą wiedzę:

- co to jest pergamin?
- jakiego pisma używali Egipcjanie,
- co wynalazł Guttenberg,
- gdzie znajduje się stopka w książce?

Każdy uczeń prezentuje swoją pracę i zostaje nagrodzony brawami.